

Essays on Environmental Value Chain Management – Challenges of Sustainable Development

KTL, DI Lassi Linnasen väitöskirja ”Essays on Environmental Value Chain Management – Challenges of Sustainable Development” tarkastettiin 21.8.1998 Jyväskylän yliopiston taloustieteellisellä osastolla. Vastaväittäjänä toimi apulaisprofessori John P. Ulhøi (Århusin kauppakorkeakoulu) ja kustoksena oli professori Tapio Pentto.

Kestävä kehitys haastaa yritysten johtamisen

Väitöskirja keskittyy ympäristökysymysten ja talouselämän välisen vuorovaikutuksen tutkimiseen. Usein tätä vuorovaikutusta pidetään negatiivisena, mutta tutkimus nostaa esille ympäristöasiat myös liiketoiminnan edistämisen mahdollisuutena. Ympäristöasioiden laaja-alainen mukaantulo yritysten lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitteluun vaatii kuitenkin uutta johtamisosaamista.

Taloudelliset kannustimet ja tuotteen elinkaaren tarkastelu keskeisiä

Eri tuotantokelijöiden suhteelliset kustannukset vaikuttavat yritysten halukkuuteen muuttaa toimintaansa ympäristöystävällisemmäksi. Nykyisin esimerkiksi energian suhteellinen halpuus työvoimaan verrattuna lisää negatiivisia ympäristövaikutuksia. Tähän on mahdollista vaikuttaa yhteiskunnallisen ohjauksen keinoin. Lainsäädännöllisten pakotteiden lisäksi yritykset tarvitsisivat lisää taloudellisia kannustimia ympäristöstrategioidensa luomiseen ja toteuttamiseen. Ongelma nimittäin on, että ympäristöhyödyistä saatava liiketoiminnallinen hyöty syntyy usein pitkän ajan kuluessa, ja sen todennäköisyyttä ja laajuutta on vaikea arvioida.

Taloudellisesti menestyksellisessä ympäristöosaamisessa yrityksen toimintaa kannattaa tarkastella ympäristölähtöisesti arvoketjuna. Tällöin tarkastellaan pelkän tuotantoyksikön ympäristövaikutusten sijaan koko tuotteen elinkaaren eli raaka-aineiden, valmistuksen, logistiikan, käytön ja lopulta jätteen käsittelyn ympäristövaikutuksia ja kannattavuutta.

Viestinnän ja toiminta-ympäristön huomioon-ottamisen merkitys kasvaa

Viestinnän merkitys ympäristötietoisuudelle ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiseksi kasvaa. Yritysten toimintaympäristö monimutkaistuu, ja niiden tulee saada hyväksyntä toiminnalleen yhä useammilta sidosryhmiltä. Viestinnän on tässä tilanteessa toimittava moniulotteisena ja monimuotoisena työkaluna.

Sidosryhmien mielipiteet yritysten yhteiskunnallisesta vastuusta painostavat yrityksiä muuttamaan toimintamallejaan yhä enemmän kestävän kehityksen vaatimusten mukaisiksi. Menestyksellinen muutos vaatii yritysjohtolta ympäristö-, talous- ja sosiaalisten kysymysten monimutkaisten syy- ja seurausketjujen nykyistä parempaa ymmärtämistä.

Tutkimuksen empiirinen aineisto on kerätty tapaustutkimuksina lähinnä metsä- ja elintarviketeollisuudesta. Väitöskirja perustuu kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa julkaistuihin artikkeleihin. Tuloksilla on merkitystä sekä yritysten ympäristöjohtamiselle että yleisemmälle ympäristöpoliittiselle suunnittelulle.